

AD

reiswereld

Donderdag
24 december 2009

www.AD.nl
reiswereld@ad.nl

PLUS VERWENHOTELS 6 | HASSELT 8 | REISGENOTENQUIZ 11 | SKIËN IN BELGIË 12 | WINTERWANDELINGEN 14

FOTO IJSBURO

Schaatsen met **stokken**

Nu ons ijs is bezweken onder een laag sneeuw, lonken de uitgestrekte, bevroren meren van Zweden. Dagen achtereen krassen. Worstjes op het vuur. Genieten. → 4

Oud-Hollandse winter in

Zweden heeft het ijs, Nederland de schaatsers.
Tijdens een driedaagse tocht vinden die twee elkaar.

Tekst: Florian van Rees **Foto's:** Heleen Rahusen, Florian van Rees

Het ijs zingt niet, het ijs kraakt niet. Het ijs is dik en grijs. Bengt Kull en zijn collega-gidsen hebben dan ook al dagen gezocht naar de beste ijscondities op de wateren rond Stockholm. Tot aan het ontbijt in het hotel zaten ze op internet, belden ze met vissers op het ijs, informeerden ze zich via het uitgebreide netwerk van schaatsverenigingen en maakten ze proefronddjes.

Voor vandaag is de keuze gevallen op een vertakking van Mälaren, een langgerekt meer ten westen van de Zweedse hoofdstad. In de bus laat Kull de plattegrond rondgaan en wijst het gebied aan. „Kijk, hier kunnen we straks niet verder, want daar vaart een schip het ijs kapot. Dat weten we omdat de schepen verplicht zijn hun

vaarroute te registreren. Maar er blijft nog genoeg ongerept ijs over.”

De bus zet de groep van 22 schaatsers en vier gidsen af aan de noordkant van het meer. Na een hele dag toeren met de wind in de rug, zal hij de groep aan het eind van de middag aan de zuidkant weer opwachten. Terwijl de schaatsers tientallen kilometers afleggen, rijdt de bus over land ongeveer gelijk met ze op.

Kull, gids en eigenaar van de kleine Stockholmse touroperator 30.000 öar (30.000 eilanden), begon in 1997 met het organiseren van driedaagse schaatsafarits. In 2002 boekten de Nederlandse schaatsvriendinnen. Heleen Rahusen en Martine Pronk zo'n tocht. Ze genoten en waren verbaasd dat bijna geen Nederlander bekend was met de mogelijkheid.

Op verzoek van Kull (‘Wij hebben het ijs, jullie de schaatsers’) begon het tweetal in 2004, onder de naam IJsbuur, met het verkopen van de tochten in Nederland.

De Nederlanders die dit weekend op het ijs staan, brengen zichzelf onder in drie groepen: de snelle, de tussen- en de *sunshine*-groep. Elke groep heeft een eigen gids. Iedereen schaatst op hetzelfde meer en treft elkaar bij de lunch en het eindpunt. De *sunshine*-groep rijdt de kortste route en neemt wat vaker pauze. De

Het lijkt of het schip over het ijs naderbij glijdt, maar er is wel degelijk een vaargeul. De schipper toetert.

kopgroep gaat langs de randen van het meer en maakt daardoor meer kilometers, maar ook in deze groep geen fanatiekelingen in schaatspakken als condooms. Dit type schaatser kiest beter voor de geveegde banen van Östersund of Weissensee, want de safari gaat niet om snelheid, maar om genieten van de ongerepte natuur, van de leegheid, van het gevoel een oud-Hollandse winter te beleven.

Skgritsch, skgritsch, skgritsch doen de lage klapschaatsen over de ruwe, uitgestrekte ijsvlakte. Er wordt weinig gesproken; iedere schaatser voert zijn eigen strijd en viert tegelijk zijn eigen feestje.

De rugzak is best zwaar door de waterdichte zak met droge kleding die erin zit (voor als je door het ijs zakt), het reddingstouw, kussentje voor de pauze, lunchpakket en de thermoskan. De kilo's maken het soms moeilijk het evenwicht te bewaren. Maar daar zijn de stokken waarmee je schaatst dan weer handig voor. En als je dreigt te vallen, doe dat dan voorover: die kniebeschermers zitten er niet voor niets.

Boven het krassen op het ijs uit, klinkt vanuit de verte ineens een onnatuurlijk gebrom. Het geluid komt snel dichterbij en blijkt af-

komstig van de motor van een sleepboot. Het lijkt of het schip over het ijs naderbij glijdt, maar er is wel degelijk een vaargeul. De schipper van de Ted toetert, bemanning en schaatsers zwaaien. En voorbij is de boot, verbluft nagestaard door de schaatsers.

Dan is het weer stil en leeg. In de verte zijn de contouren van de wal zichtbaar: meestal alleen wat rotsen met bomen, soms een clusterje houten huizen, een enkele keer een statig, zachtgeel geschilderd landhuis. De meeste huizen hebben een steigertje en sommige een picknickplek. Daar mag je als vreemde nog gebruik van maken ook, want volgens het Zweedse *allemansrätten* (allemansrecht) is het toegestaan om particuliere grond te betreden om van de natuur te genieten. Zo mag je er 24 uur kamperen en in de winter een vuurtje stoken, zolang de eigenaren maar niet worden gestoord.

De buschauffeur heeft de barbecue al gebruiksklaar als de schaatsers, na tweeënhalf uur op het ijs, toe zijn aan een lunchpauze. IJzers en rugzakken worden met een zucht afgedaan. Met rode wangen en natte neuzen klautert iedereen op de kant. De thermoskannen met koffie, thee

Dagindeling: 's Morgens wordt de route die geschaatst gaat worden door de gidsen uit de doeken gedaan, na tweeënehalf uur is het tijd voor een hotdog en daarna brengt de bus de schaatsers naar een iets zuidelijker gelegen deel van het meer, waar het ijs weer lekker hard is.

Zweden

Ongeveegd: Waar de sneeuw niet helemaal lekker is weggewaaid, blijven de schaatsen een beetje steken.

en bouillon gaan open, de lunchpakketten van het hotel stillen de honger en de eerste hotdogs worden boven het vuur gehangen. Ondertussen overleggen de gidsen over een plek waar de tocht kan worden vervolgd. De temperatuur loopt namelijk wat op, waardoor het ijs op dit gedeelte van Mälaren zachter wordt. Hård

ijs, dat is waar de Nederlandse bezoekers om vragen. Keihard ijs. Besloten wordt een stukje met de bus af te leggen en het iets zuidelijker te proberen.

Twee zeearenden kijken vanuit de lucht toe hoe de schaatsers zich even later weer wat onwennig op het meer begeven.

Halverwege de middag gaat een

van de schaatsers onderuit. Hij kermt van de pijn omdat zijn arm uit de kom is geschoten en er zit een flinke snee in zijn kin. Ineens blijkt een verrassend groot deel van de groep een medische achtergrond te hebben. Met vereende inspanning wordt de schouder teruggezet. Het slachtoffer veegt het bloed van zijn kin en schaatst ver-

Meerdere schaatsers blijken in staat de schouder weer in de kom te kunnen zetten.

der, maar korte tijd later wil hij toch van het ijs af. Een van de gidsen belt met de chauffeur en een kwartier later zit de onfortuinlijke valler in de comfortabele bus. Met een biertje uit de koelbox. Als het nodig was geweest, bijvoorbeeld omdat de gids de precieze plek van de bus niet snel genoeg had kunnen vinden, had de chauffeur de man persoonlijk van het ijs gehaald, want ook hij is een uitstekende schaatser.

Aan het eind van de middag, in de bus, is een aantal mannen bezig met hun gps-ontvanger. Altijd leuk. Ze melden dat de snelle groep vandaag 51 kilometer heeft geschaatst. Bengt maakt het resultaat via de microfoon wereldkundig. Gejuich achterin de bus. „En de *sunshine*-groep?” vraagt iemand. „47 kilometer!” De achterbank valt stil. In de schemering rijdt de bus door een golvend landschap richting *country lodge*, gadeslagen door groepjes reeën in open veld. ■

uit & thuis

De schaats-safari duurt drie dagen en wordt tussen 21 januari en 11 maart acht

keer georganiseerd.

Vertrek vanaf Schiphol op donderdagavond. Ochtendvlucht, om eerst nog een dagje Stockholm te doen, kan in overleg. Onder begeleiding van gediplomeerde gidsen wordt de hele vrijdag en zaterdag en de halve zondag op het ijs doorgebracht. Zondagavond terug in Nederland. Een eigen bus zorgt voor transfers en vervoer van bagage naar prima hotels met een uitstekende keuken. Er wordt geschaatst op Zweedse toerschaatsen (een soort langlaufschoen met aanklikbare schaatsijzers). Prijs: €899 p.p., inclusief reis, verblijf, maaltijden en materiaal.

www.ijsburo.nl
www.30000oar.se